FEB 13 1922

Published and distributed under permit (No. 761), authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Jersey City, New Jersey. — By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster General.

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ | РІК XXX. | Число 34. | Джерзи Сити, Н. Дж., субота, 11. лютого, 1922. | VOL. XXX. | No. 34. | Jersey City, N. J., Saturday, February 11, 1922. | THREE CENTS

СКЛАДАЙТЕ ПОЗИЧКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ ДЛЯ ЗДОБУТТЯ І ЗАКРІПЛЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТИ ГАЛИЦЬКОЇ ДЕРЖАВИ

СЕНАТ ДІСТАЄ ДОГОВОРИ

ВАШІНҐТОН, 9. лютого. — Президент Гардинґ постановив предложити завтра особисто межинародні договори, ухвалені на вашінґтонській конференції для обмеження морських зоружень.

Рівночасно з текстом договорів буде конґресови предложене справоздання американської делеґації на конференцію. Чотири делеґати Злучених Держав на конференцію уже відбули конференцію у Білім Домі і підписали довжезний звіт зі своєї діяльности на конференції.

Майже усі представники чужих держав на вашінґтонську конференцію уже відїхали домів.

ПРОЕКТУЮТЬ НОВІ ПОДАТКИ НА БОНУС ДЛЯ ЖОВНІРІВ.

ВАШІНҐТОН, 9. лютого. — Комітет для приходів в палаті послів придумав цілий ряд нових податків, щоби роздобути фонди, потрібні для заплачення бонуса бувшим американським жовнірам.

Хоч президент Гардинґ заявився кілька разів проти плачення бонуса ветеранам великої війни, а міністер скарбу представляв фінансові трудности його ухвалення, мимо сього конґрес, видно під напором своїх виборців, завзявся ухвалити бонус для жовнірів. Згаданий комітет палати послів думає зібрати через оподаткованнє 350 міліонів долярів. В тій цїли він наміряє наложити податки на торговлю компанійними уділами („стаком”), землю („ріел естейт”-ом) та ґазоліною. Та сими податками можна відай зібрати не більше як 330 міліонів; тому комітет оглядаєся, що можнаби ще оподаткувати, щоби дістати недостаючих 20 міліонів.

ПРЕЗИДЕНТ ГАРДИНҐ ПІДПИСАВ ЗАКОН ПРО СПЛАТУ ЗАГРАНИЧНИХ ДОВГІВ.

ВАШІНҐТОН, 9. лютого. — Президент Гардинґ підписав ухвалений конґресом закон про сплачуваннє довгів Америці аліянтськими державами.

На основі сього закона президент, за згодою сенату, має іменувати комісію з пятьох людий, яка подбає за виплачуваннє военних довгів в сумі яких одинайцять міліярдів долярів, завинених аліянтськими державами Злученим Державам. Президент відай не іменує членів сьої комісії так довго, доки сенат не потвердить угод, зроблених американським урядом на вашінґтонській конференції.

Коли прийде до установлення сеї комісії, то трох членів буде з кабінету міністрів, один буде представником сенату, а один представником палати послів. Комісія почне наперед студіювати довги, і то возьме передусім довг Анґлії, а потім Франції, Італії, Бельґії та других держав.

КОНҐРЕСМЕН КРИТИКУЄ ВИКОНУВАННЄ ПРОГИБІЦІЙНОГО ЗАКОНА.

ВАШІНҐТОН, 9. лютого. — Конґресмен Ґадеґен з Месечузетс скритикував в конґресі дуже остро справозданнє федерального прогибіційного комішенера про виконуваннє закона проти алькоголю. Конґресмен заявив, що сього закона зовсім не виконуєтьcя, що все нібито виконуваннє се лише обман, обчислений на видушеннє підкупств. На його думку, виконуваннє закона не зробило нічого більше понад те, що дало добре платну роботу цілому рядови політиканів.

СЛІДСТВО В СПРАВІ ОРГАНІЗАЦІЙ, ДОПОМАГАЮЧИХ РОСІЇ.

ВАШІНҐТОН, 9. лютого. — За почином президента Гардинґа розведено широке слідство над діяльностю ріжних організацій, що ведуть ратункову акцію для Росії.

Секретар торговлі Гувер має предложити президентови докладний звіт з діяльности признаної урядом, хоч не урядової Американської Ратункової Адміністрації, а рівночасно подати йому дані про другі організації, які ведуть подібну акцію так тут, як і по других краях.

Се слідство є випливом донесень до уряду про діяльність ріжних організацій, які мають мати також політичні зносини з большевицьким урядом; сі організації мали вести завзяту акцію проти признаної американським урядом Американської Ратункової Адміністрації.

УРОЧИСТІ ПОХОРОНИ СТРАЙКАРЯ, УБИТОГО ФАБРИЧНИМИ СТОРОЖАМИ.

ЙОРКВИЛ, Огайо, 9. лютого. — Юнійні майнери цілого округа постановили нині не йти на роботу, а місто сього взяти ґреміяльну участь в похоронах Елмера Коста, страйкуючого робітника Ґвілінґ Стіл Корпорейшен, котрого забили учора сторожі сеї фабрики. Місто працювати в день похоронів, вони згодилися зі зарядом майни працювати в неділю. Кроміних в похоронах має взяти участь величезне число робітників з Йорквил та околиці на богато миль довкруги.

Убийство Коста викликало велике обуреннє серед робітників. Вони відбули ряд віч, на котрих домагаються відкликання стейтових військ зі страйкового округа. Властителі фабрики уставили на фабриці сильні рефлектори і в ночи освітлюють цілу околицю, буцімто глядаючи за робітниками, збираючимися до нападу на них.

Місцевий прокуратор зажадав від суду, щоби за убийство Елмера Коста поставити в обжалованнє за „убитє в першім степени” (свідоме убийство) двох фабричних сторожів, Теда Робертса та Френка Вулфа.

ДАЛЬШЕ СЛІДСТВО В СПРАВІ ЗНУЩАННЯ НАД АМЕРИКАНСЬКИМИ ЖОВНІРАМИ.

ВАШІНҐТОН, 8. лютого. — Сенатовий комітет, що розслїджує закиди, пороблені свого часу сенатором Вотсоном проти американських офіцирів у Франції, відбув нині ще одно переслуханнє свідків в тій справі.

Межи свідками виступив Джордж Ярборо, учитель висшої школи у Ровновк, Алабама, котрий зізнав, що він бачив на власні очи, як відділ жовнірів розстрілював одного жовніра коло Шато-Тієрі у липни 1918. року. По ньому виступав як свідок капітан американської армії В. Едвардс, котрий служить у Форд Сіти, в стейті Оклагомі, а під котрого командою служив попередний свідок. Капітан заявив, про Ярборо, що сей був незвичайно добрий жовнір, о много лїпший як пересічний жовнір, що він був усе правдомовний та що на його слово можна покладати ся як на щиру правду. Однак і сам Едвардс і другі офіцири з його команди свідчили, що вони ніколи не чули нічого про розстрілянє якого жовніра в Шато-Тієрі; на їх думку, вістка про таке розстрілянє мусїлаб була дійти до їх ух.

Один Мурин, В. Л. Дейвис, котрий також служив у Франції, зізнав, що одного Мурина застрілив військовий сторож, що вів його пяного до вязниці у Ст. Назер. Застрілений Мурин був капралем у армії, а застрілив його моряк, котрий мав відставити його до тюрми. Капраль мав бути так пяний, що не міг устояти на своїх ногах. Сторожі взяли його заподїд руки і власне в хвилі, як вони рушили з місця, стоячі близько жовніри вчули вистріл. Моряки розказували зараз, що пяний напав на них. На думку свідка, капраль був так пяний, що він не міг на когонебудь напасти. На другий день його поховано з військовим похороном.

Ще один Мурин зізнав, що він бачив, як американські жовніри злінчували одного Мурина за те, що він ішов з французькою дівчиною. Його зловили і повісили на дереві.

Один свідок зізнав, що трох жовнірів з компанії 1. з 18-го полку піхоти за спізнений поворот в урльопу вислано в передні транцеї без газових масок. Газового нападу не було, і жовніри дістали маски пізнійше. Свідок не знав, хто видав приказ, але припускає, що капітан компанії, котрого він назвав по імени.

УДЕРЖАВНЕННЄ ПОЛІЦІЇ НА ПІДКАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ

Чеські ґазети доносять, що крім Ужгорода буде заведена державна поліція в Мукачеві, Берегові й Густі.

ЗДОБУТКИ ПРОЛЕТАРСЬКОЇ КУЛЬТУРИ.

Большевики заводять кару смерти електричною силою. Перші проби були невдалі, і пять „електрофікованих” „трупів” ожило, коли їх перевозили на цвинтар.

ІНФЛЮЕНЦА В НЮ ЙОРКУ КРІПШАЄ.

Нюйорський департамент здоровля дістав в середу повідомлення про 1,316 нових случаїв інфлюенци в порівнанню з 1,104 случаями попередного дня. Донесення про запалення легких також збільшилися з 218 на 342. У вівторок померло від інфлюенци 24 людий; тоді як попередного дня померло 16; від запалення померло у вівторок 83 людий, а попередного дня 86.

Нагле збільшеннє числа запалень та інфлюенци заскочило уряд здоровля, котрий від кількох днів вірив, що інфлюенца уже переломилася і ослабає. Послідні донесення лікарів вказують, що вона сильнійша тепер як була колинебудь перед тим від початку сегорічні пошести. Рівночасно лікарі доносять до уряду здоровля, що інфлюенца дуже часто переходить у запаленнє легень, і то навіть у случаях, коли лікареви здавалося, що хорий уже зовсім вилїчився. Др. Ковпеленд говорить, що сього року можна дійсно говорити не про епідемію інфлюенци, але про епідемію запалення легких („нюмонія”). На щастє, запаленнє легких сього року слабше як при попередних епідеміях, ба навіть слабше як звичайне запаленнє; при звичайнім запаленню легень на кождих двох хорих вмирає один, тоді як при пошести смертельність далеко низча.

ШІСТЬ СМЕРТИЙ ВІД АЛЬКОГОЛЮ В ОДНІМ ТИЖНИ.

Від алькоголю погибло в послїднім тижни в одні́м стейті Ню Джерзі шестеро людий. Межи погибшими двох Муринів, котрих вислано на лїченнє до одного шпиталя у Нюарку, де вони й померли. Одна особа осліпла від алькоголю. Поліційні власти заарештували чотирох салуністів за продаж утрійного напитку, від котрого мало погибнути пятьох людий в Нюарку. З ріжних міст доносять рівночасно про велике число людий затроєних алькоголем людий, лїчанихся від сліпоти та затроєння в шпиталях.

ПЕРЕКРАДАВСЯ ДО АМЕРИКИ 4 РАЗИ.

До нюйорського порту заїхав на кораблі „Потамак” один 16-лїтний німецький хлопчина з південної Німеччини, котрий уже три рази передтим перекрадався через океан без відома іміґраційних властий та заряду корабля, на котрому він їхав. Послідна подорож його була також без відома властий. Він дістався на корабель в порті Бремен; дістався туди підступом, сказавши сторожам при вході до корабля, що має пакунок до капітана. Більше його служба не бачила ані того дня ані слідуючого. Аж як корабель відбув уже дво-дневу подорож на морю, один моряк найшов його, схованого в закутині корабля.

Іміґраційні власти задержали хлопця до дальшого розслідження. Він каже, що він сирота, бо його родичі погибли підчас нападу французьких летунів на німецьку територію. Він має мати стрия у місті Стюбенвил, в стейті Огайо, і хоче до нього дістатися.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА”.

БОЛЬШЕВИКИ ВИВОЗЯТЬ ЗОЛОТО ЗАГРАНИЦЮ

СТОКГОЛМ, столиця Швеції, 9. лютого. Сюди привезено нині 40 до 50 тон золота, вартости від 25 до 30 міліонів долярів, з Ревалю, столиці Естонії, куди його привезли були московські большевики. Се золото призначене головно до Америки, але частина його буде вислана до Швайцарії для перетоплення.

ПЕРЛИ МАРІЇ ТЕРЕСИ ПРОДАНІ ЗА 1 МІЛІОН ДОЛЯРІВ.

ПАРИЖ, 9. лютого. — Перли, які колись носила австрійська цісарева Марія Тереса, а які були власностю Габсбурґів, заставив був у Швайцарії перед своїм летом в Угорщину, бувший австрійський цісар Кароль. Відтам вони дістались до Парижа, де їх купив Анґлієць Джеферсон Дейвис Кон за 1 міліон долярів.

ПЕРЕПИСЬ НАСЕЛЕННЯ УГОРСЬКОЇ УКРАЇНИ

ПРАГА, столиця Чехословаччини, 16. — Перепись на Підкарпатській (Угорській) Україні з 15. грудня, 1921, виказала 604,522 горожан.

Після народностий се число розділюється:

320,000 Русинів (Українців) (53%); 103,000 Мадярів (17%); 82,000 Жидів (13,8%); 53,000 Москалів (8,8%); 19,000 Чехословаків (3,2%); 14,000 Румунів (2,3%); 10,000 Німців (1.08%); й до 10,000 інших народностий. Славяни становлять 65% усього населення краю.

СВЯТО ЗЛУКИ УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ У ПРАЗІ.

„Українська еміґрація на території Чехословаччини за почином і стараннєм Української Академічної громади в Празі, святкувала торжественно роковини злуки всіх українських земель в одну Соборну Українську Державу, доверщеної врочисто 22. січня, 1919, на Софійській площі в Києві. Того дня була відправлена Служба Божа й панахида по полягших за волю і честь України. В сім торжестві взяли участь всі круги української еміґрації, український диплйоматичний корпус і частини Галицької Армії.

БАНДИТСТВО В ШІКАГО.

Поліційні урядники, судді та урядники ріжних горожанських організацій, які відбули недавно збори в Шікаго, заявили, що одним з поважних доходів для шікаговських салуністів має бути переховуваннє („чекованнє”) револьверів місцевими бандитами та вломниками. Начальник міської шікаговської поліції говорив, що „розумний” вломник нині вже не носить зі собою револьвера, наражуючися на високу кару за держаннє оружа при собі. Він бере револьвер лише тоді, як думає його вживати. Вони не наражаються на втрату свободи, носячи вкриту зброю коло себе. Вони лишають свої револьвери у салуністів за доброю оплатою.

ФРАНЦІЯ ГРОЗИТЬ, ЩО НЕ ВІЗЬМЕ УЧАСТИ В ЕКОНОМІЧНІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ В ҐЕНУЇ

ПАРИЖ, 9. лютого. — Тут оголошено вже ноту, яку новий французький премієр Раймонд Пуанкаре вислав до британського правительства в справі заповідженої на 8. марта, 1922, міжнародної господарської конференції в Ґенуї, в Італії.

Наперед Пуанкаре заявляє, що Франція є одною із запрошуючих на конференцію, отже вона не потребує приймати або відкидати запрошення. Але Франція може не взяти участи в конференції, якщо вона грозила би її правам або інтересам.

Далі Пуанкаре каже, що большевики у відповіді на запрошеннє на конференцію відповіли тільки, що приймають запрошеннє, але не сказали, чи приймають протокол з Кан, у Франції, з 6. січня, 1922.

Длятого Пуанкаре заявляє британському правительству, що коли большевицький уряд або якенебудь інше правительство не прийме згоди у відповіді або в урядовій заяві канського протоколу, то Франція не змогла би взяти участи в ґенуенській конференції.

Вкінці він повідає, що для вступного приготовання конференції треба найменьше трох місяців, длятого він предкладає, щоби реченець її скликання відложено на три місяці.

СПРАВА ВИРІШЕННЯ ГРАНИЦІ МІЖ ПІВДЕННОЮ ІРЛЯНДІЄЮ Й ОЛСТЕРОМ.

ЛОНДОН, 9. лютого. — Тутешні часописі подають чутку, що колиб премієрови Ірляндії Майкелови Коллинсови не вдалось дійти до порозуміння з премієром Олстеру сером Джеймсом Крейґом у справі вирішення границі між південною Ірляндією й Олстером, то обі сторони звернуться до посередництва мирового суду.

Яко можливого мирового суддю в сьому спорі подають премієра Південно-Африканської Спілки, ґенерала Джана Кристіяна Смутса.

ПРОЄКТ ЗАКОНА ПРО ВВЕДЕННЄ В ЖИТТЄ АНҐЛІЙСЬКО-ІРЛЯНДСЬКОГО ДОГОВОРУ.

ЛОНДОН, 9. лютого. — Правительственний провідник в палаті послів Остен Чемберлейн, вніс сьогодня в палаті послів проект закона (бил), який має ввести в життє мировий договір між Великою Британією й Ірляндією.

Бил прочитано сьогодня вперве. Вдруге бил буде прочитаний в слідуючий четвер.

СТРАЙК В НІМЕЧЧИНІ СКІНЧИВСЯ.

БЕРЛІН, 9. лютого. — Сьогодня скінчився страйк зелізничих і міських робітників і рух усюди наново зачався. Берлінці лекше відітхнули, бо вже не мали ні води, ні поживи, ні опалу.

Президент німецької републіки Фрідріх Еберт оголосив декрет, який відкликав видану щойно недавно заборону зелізничого страйку.

ПОЛІТИЧНА КРІЗА В ІТАЛІЇ ДАЛІ ЩЕ НЕ ВИРІШЕНА.

РИМ, столиця Італії, 9. лютого. — Орляндо також не вспів скласти нового італійського міністерського кабінету, який мав би підпертє більшости парляменту.

Він говорив з представниками ріжних політичних груп в парляменті, але не міг дійти згідного становища між ними. У відповідь на запит соціялістів він заявив, що він є за зміною версайського мирового договору і за задержаннєм дотеперішнього пропорціонального виборчого закона(який забезпечує заступництво і для груп виборців, які творять меньшости), але більшости парляменту за собою не мав і зрікся дальших заходів для створення нового кабінету під своїм проводом.

БОЛЬШЕВИЦЬКИЙ УРЯД СКАСУВАВ НАДЗВИЧАЙНУ КОМІСІЮ ДЛЯ ДАВЛЕННЯ КОНТР-РЕВОЛЮЦІЇ.

МОСКВА, столиця Московщини, 9. лютого. — Всеросійський Центральний Виконуючий (Исполнительный) Комітет оголосив нині декрет (указ), яким скасував „Чеку („чрезвичайку”, то є надзвичайну комісію для поборювання і здавлювання „проти-революції” при помочі терору), разом з усіми її місцевими відділами.

Тепер справу шпигунства, береження границь і зелізниць та діло бунтів віддано міністерству внутрішніх справ, якого головою є Фелікс Дзержинський (Поляк), дотеперішній голова „Чеки”.

СКИНЕННЄ ПРАВОСЛАВНОГО ПАТРІЯРХА В ЦАРГОРОДІ.

АТЕНИ, столиця Греції, 8. лютого. — Православного патріярха Мелетіоса Метаксакіса, патріярха царгородського, скинено з його становища на підставі королівського розпорядку, оголошеного в „Урядовій Ґазеті”. Церковний суд признав патріярха винним за намаганє розбити церкву. Його відіслано яко монаха до монастиря на острові Занте.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА.	
Three cents the copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign ond Jersey City Rates.		В Джерзи Сити і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
За оголошення редакція не відповідає.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ПОЛЬСЬКА ОСТОРОГА ДЛЯ ПОЛЬСЬКИХ ЗАБОРЦІВ.

Краківський польський соціяліст. дневник „Напршуд" (Вперед) помістив недавно статтю про справу Східної Галичини п. з. „Шаленьство на кресах" (Божевілле на окраїнах), яка в українському перекладі звучить:

Те, що тепер роблять з Українцями у Східній Галичині — се злочин, якого допускаються на польській республіці невідповідальні безумці. Що тижня, майже що дня приходять зі Львова вістки про щораз то новійші масові ревізії та арештовання між тамошніми Українцями. У тім шалінню є метода. До чого-ж вона доведе? На підставі сен-жерменського договору Галичина не є віддана Польщі, тільки віддано її в руки аліянтських побідних держав, які щойно мають вирішити її долю. На те вирішенне може Польща вплинути подвійним способом: 1. Або вона докаже Европі гнобленнем Українців, що Українцям ніяк не можна жити під польським правлінням, і що Східну Галичину треба конечно зробити незалежною від Польщі; 2. або наданнем автономії для Східної Галичини та рівноуправненнем Українців Польща докаже, що під її правліннем національна меньшість (Українці Східної Галичини по думці соціялістичного органу є національною меньшостю!) може жити щасливо в повнім користуванню правами та свободами, значить — нема ніякого приводу до відірвання Східної Галичини від польського державного організму.

Східно-галицька ен-декія (народові демократи, то є вшехполяки) вибрала перший спосіб поведення. Вона зуміла просто загіпнотизувати всі польські партії у Східній Галичині; розбудила в тих той політичний нерозум, який все і всюди є признакою окраїнників (кресофцуф) і повела їх на своїм шнурку. Повні опору й засліплення протиділають по свому сі польські східно-галицькі окраїнники; паралізують всяку акцію в напрямі надання автономії сій провінції та введення хоч якого-такого способу співжиття між обома народами, а брутальним гнобленнем та гоненнем Українців просто викликують увагу і присуд аліянтів.

Сих окраїнників не навчив нічого історичний примір Австрії, яка скрутила голову на такійсамій проблемі. Головною внутрішньою трудностю у старій Австрії була справа чеська. Кілько-ж то разів австрійський уряд виготовлював плян великих уступок для Чехів! Та за кождий раз розбивався такий плян на сліпім спротиві шовіністичної опозиції німецьких окраїнників у Чехії. Се гранне з огнем тривало так довго, поки наслідком його Австрії не забрали чорти. Адже нема сумніву, що Австрію розбила справа чеська. Свій упадок завдячує Австрія виключно німецькій окраїнній меньшости в Чехії.

Польська окраїнна меньшість у Східній Галичині іде слідами сих колишніх німецьких окраїнників у Чехії і готує Польщі, коли вже не таку саму долю як ся, що впала на Австрію, то в кождім випадку відірванне Східної Галичини.

Якщо Англія, хоч сто разів (лише 100?) від Польщі сильнійша, почувається примушеною признати чотиром міліонам Ірляндців автономію, що майже рівнається персональній унії, то якої-ж мегальоманії треба до того, щоби вмовити в себе, що Польщі можна буде якось оминути конечність надати автономію Червоній Руси (Східній Галичині) та рівноуправнити тамошніх Українців!

Ся тактика доведе до сього, що вкінці Польща буде примушена дати далеко більше, дати все, що накажуть дати аліянти.

Божевільна господарка ендекії у Східній Галичині мусить прискорити виступ аліянтів, головнож Англії, в тій справі. Масові арештовання Українців є там на дневнім порядку. І кого-ж то переслідується арештами й ревізіями?

Круги, проти Польщі непримиримі, не перебувають прецінь у Східній Галичині тільки у Відні. Там перебуває пан Петрушевич зі своїми приклонниками. Хто-ж з Українців лишився у Східній Галичині, отй саме належить до більш поміркованих, уступчивих кругів. І саме тих Українців Поляки арештують і переслідують, без огляду й на тих, що найбільше згідливі. Якщо робиться ревізії навіть у такого Українця як професор Кирило Студинський, миролюбивий учений, член краківської Академії Наук, до Польщі настроений прихильно, то воно ясне, що ворогів Польщі фабрикується насильно.

Варшавське правительство не повинно дати себе окраїнним шаленцям водити за ніс; воно повинно з цілою енерґією покласти конець злочинному шалінню. Ціла Польща не повинна покутувати за невідповідальність (несудимість) дрібного гуртка східно-галицьких окраїнників.

З львівською ендекією співділають і тамошні комуністи, які змагають до відірвання Східної Галичини від Польщі і прилучення її до советської України та в тій цілм й помагають ендекам валити проект автономії для Східної Галичини.

Отсі окраїнні коварства треба з цілою рішучостю усунути з овиду; східно-галицьких ендеків треба взяти за чуб; треба завести в Східній Галичині чесну й розумну адміністрацію та, не оглядаючись на окраїнних шаленців, надати сій провінції автономію і то як найскорше, бо небавком може бути запізно.

* * *

Сей голос польської соціялістичної ґазети замітний для Українців тим, що ним Поляки признають, що Українці говорять правду про польські розбої в нападеній укр. Галичині.

А для Поляків має се значінне, що сей голос хоче остерегти їх перед політичним божевіллем, щоби улекшити захопленне нападеної української Галичини.

Українці повинні використати такий голос, хотяй і він вже богато не значить, бо навіть найбільші приятелі Поляків, Французи, знають вже добре про польські злочини в нападеній українській Галичині і мерзяться ними.

А щодо впливу „Напршуду" на вшехполяків і вшехпольських соціялістів, то сі заходи є спізнені вже більше як 800 літ. Польська злочинна політика стара як Польща. Теперішня Польща се не є щось нового, а тільки штучне приверненне до животіння старого історичного трупа. Влити нове життє в нього при помочі „Напршуду" се фантазія і привид. Нову Польщу можна поставити лише на руїнах сеї старої.

До сього мусить прийти. Її сусіди їй до того поможуть, бо коло хорого трупа самі не зможуть жити.

До сього поможе й Україна, бо вона може жити свобідно і розвиватись, як увільнить всі свої землі зпід ярма Польщі, а Польщу лишить польську.

СТАН ГАЛИЧИНИ, ВОЛИНІ І ХОЛМЩИНИ В ЧЕТВЕРТІМ РОЦІ ПОЛЬСЬКОЇ ОКУПАЦІЇ.

(Спеціяльна кореспонденція „Свободи").

Страшна, хоч неоднакова доля українських земель під польською окупацією.

Холмщину й Волинь окупували Поляки вже в р. 1918, Галичину щойно в літі 1919 р. Але всі українські землі, окуповані Поляками, зазнали і зазнають просто нелюдських мук. Ось короткий зміст описів **очевидців** про теперішний стан тих земель. Найдокладніщі вісти маємо з Галичини:

Стан Галичини тепер такий:

Гнет Польщі допровадив уже до того, що наші люде навіть з т. зв. вільних станів (адвокати, лікарі, інжінери і т. и.) не мають змоги займатися публичним життєм, як колись. Над кождим висить тюрма. Не вільно поїхати на село навіть з популярними викладами до читальні. Не вільно у себе в хаті приняти разом двох селян. Хоч у Польщі виїмкового стану нема, то в Галичині він фактично істнує супроти Українців.

Тільки для замилення очей чужинцям функціонують суди присяглих, зрештою так підтасовані Поляками, що в них польські шовіністи мають більшість. Вся українська національна преса закрита. В столиці краю **не вільно Українцям видавати ніякого національного видавництва — ні для інтеліґенції, ні для народа** (виїмок становить тільки соціялістичний „Вперед"). **Польська влада відмовляє навіть українським консерватистам і клерикалам дозволу на видаваннє щоденної ґазети в найспокійніщім дусі.**

Українське священство також страшенно пригноблене і не може займатися ніякою публичною працею. В станиславівській диєцезії воно під польським гнетом починає перемінюватися в якусь дивну, окрему, замкнену в собі касту.

Українське народне учительство знищене Ляхами і чисельно зменчене: богато не принято до служби, богато перенесено в Польщу, нових українських учительських сил взагалі не допускають Поляки до служби й накидають скрізь польські учительські сили та силують українських дітей учитися польської мови, з якою в світі ніде не можна показатися. **З усіх учительських семинарій в край викинено українську мову — на українській землі!** Остала вона тільки в трьох утраквістичних семинаріях, але й там її Ляхи довго вже не стерплять!

Та мимо всего ні інтеліґенція ні народ не признає польської влади. **Селянство уважає польську владу напастю,** супроти якої можна мати в души тільки одно: ненависть. На кожду вістку про який небудь неспокій та польська „влада" в краю робиться непевною — народ очікує ратунку зпід тої „влади" від кождого, хто наближився б до границь Галичини. На випадок війни Польща має в цілій Галичині запеклого ворога від старих до малих.

Польська влада робить усе, щоби ту ненависть до себе скріпити всякими можливими секатурами й переслідуваннями та показати иншим народам, як мають поводитися супроти Поляків, коли обернеться колесо долі; витискає ріжні данини, грабує населеннє, **навіть українські вписи до табулярних книг уневажнює** і приневолює Українців, домагатися таких уневажнень на їх власній землі! Таких упокорень, які завдають польські наїзники, не робив досі ні оден уряд в Европі!

На глум і посміховиско сконструовали Ляхи місцеві шкільні ради навіть у чисто українських повітах так, що на 16 Поляків у тих радах припадає оден Українець. Супроти того Українці взагалі усунулися з тих рад і про виховуваннє їх дітей у школах рішають тільки польські наїзники-кати! Приватне українське шкільництво Поляки нищать усіми способами, замикають українські приватні школи, забирають їм будинки, реквірують лавки, розвязують українські приватні ґімназії, от як приміром у Городенці і т. д. Словом — те, що робили Німці з Поляками в Познанщині, було лагідним поведеннєм в порівнанню з тим, що роблять Ляхи з Українцями на галицькій землі!

Господарське положеннє Українців під Польщею просто страшне. Економічні институції не мають чим навіть урядовців своїх удержати. Ніяких нових банків ні товариств польська влада не дозволяє нам закладати, а рівночасно підпирає на нашій землі всіми способами польські паразітні институції. Нашим шкодять, де можуть. Селянство має зруйновану господарку й не може підперти своїх економічних орґанізацій. **Українцеви не вільно в своїм краю купити ні шматка землі.** Коли який матинник продасть Українцеви грецького обряду навіть найменший шматок землі, — **польська влада уневажнює купно і навіть отверто пише, що робить це тому, бо Українцям грецького обряду не вільно купувати землі!**

Можна жити під окупаційним режімом і 100 літ, але тоді, коли там є якийсь закон, однаковий для всіх. **А під польським наїздом ніякого закона для Українців нема!** Польща на силу стягає до Східної Галичини польських кольоністів і майже дарує їм українські землі, а українських селян приневолює звозити дерево на хати для польських кольоністів! До 27. липня 1921 роздала польська влада польським кольоністам **понад чверть міліона морґів землі!** Ще за 2 роки такої роботи, а українська Галичина буде цілком скольонізована Ляхами!

На Волині й Холмщині ще гірше: там українські церкви масово поперемінювано на римокатолицькі костели. **Замінено на костел навіть Соборну церков** (катедру) **нашого короля Данила на княжій горі в місті Холмі!** Там Поляки провадять війском кольонізацію і висилають цілі роти з офіцирами, женять їх і кольонізують, забираючи землю українським селянам. Польські жовніри й офіцири забрали там землю наших утікачів. **Тепер вони вертають голі й босі та гинуть з голоду й зимна під своїми власними хатами, в яких сидять собі польські кольоністи!**

Річ ясна, що під таким варварським режімом — Польщі український нарід згадує часи Росії як рай на землі. Шириться **політичний** русифілізм навіть у свідомих околицях і недалекий той час, коли весь нарід при найблищій нагоді порахується з наїзниками в страшний спосіб. Польща своїм жорстоким поведеннєм викопала гріб своїм впливам на сході Европи.

Відень, 24. січня, 1922.

Др. Осип Назарук.

МІЖНАРОДНІ ПОСТАНОВИ В СПРАВІ СХІДНОЇ ГРАНИЦІ ПОЛЬЩІ.

Польські офіціяльні, політичні і громадянські круги не завагалися в останнім часі поставити сміливе твердженне, що східна границя Польщі є оконечно вирішена та що до сього питання не може бути ніякого сумніву, силкуючися притім доказати, що ся границя є акцептована міродатними міждержавними чинниками. Таке твердженне поставив також сам польский міністер для закордонних справ п. Скірмунт. („Газета Вечорна" з 25. XII. 1921, ч. 6193. Те саме твердять там-же д-р Левенгерґ, Вітос, проф. д-р Гальбан і проф. д-р Ґломбінський). Твердженне се опирають вони на факті заключення мирового договору в Ризі між Польщею з одної сторони й Совітської Росією і Радянською Україною з другої сторони.

Не будемо полемізувати з неправдивими твердженнями польської сторони, а обмежимося до наведення фактів, що опираються на міждержавних постановах у сій справі. Признаємо, що Польща має дійсно усталену східну границю, але її означено не в Ризі, а установили її ті, котрі версайльським мировим договором покликали Польщу до державного життя, то є великі держави Антанти.

1. Загальні границі Польщі установили держави Антанти мировим договором у Версайлю (арт. 87), приймаючи за підставу, що Польщу твориться на неспірно польських етноґрафічних територіях.

2. Перше потягненне границі між Польщею і Східною Галичиною державами Антанти наступило 20. листопада 1919. у проектованім т. зв. статуті для Східної Галичини. Потягнена там границя між Східною Галичиною і Польщею ішла: На захід: від точки, де бувша границя між Австро-Угорщиною сходиться зі східною адміністраційною границею місточка Белзця і на південний захід та сама адміністраційна границя; дальше адміністраційна границя політичних повітів Чесанова на заході, а Рави Руської на сході. У продовженню на південний захід адміністраційна границя між повітами Чесанів та Яворів, перетинаючи кут, утворений біля села Липовиця, лінією, яка має бути означена на терені, що лежить около два кільометри на північ від сеї місцевости. Дальше в напрямі на південь адміністраційна границя між повітами Ярослав і Перемишль (на заході) й повітами Яворів, Мостиска, Самбір, Старий Самбір по порядку на сході; відтак в напрямі на південь до скруту, віддаленого 1 км. в напрямі південного сходу від горбка 519 (Радич), адміністраційна границя між повітами Добромиль і Старий Самбір; звідси в напрямі південного заходу аж до скруту сеї границі, приблизно 15. км. на південний захід від Хирова й на віддаль приблизно... від Хирова і 2 км.. на південний схід від горбка 733 — лінія до означеня на терені, що перетинає зелізничий шлях Хирів—Самбір, в місці около 2 км. на південь від горбка 1355 (Галич) — адміністраційна лінія між повітами Добромиль і Ліско на захід і повітами Старий Самбір і Турка на схід. Ся границя одначе ріжниться від сих розмежувань у двох точках. які мають бути означені на місці: а) в тім місці. де адміністраційна границя звертається на захід від шляху, який веде з Хирова до Лютовиск в сей спосіб. що сей шлях лишається в цілости на польській території, б) точка місцевости Бібрка, в сей спосіб, що ся місцевість лишається також на польській території. (Сей статут в місяць пізнійше (22. грудня 1919). за справою анґлійського премієра Льойда Джорджа відкинула Найвища Рада. Належить згадати, що основу сього статута випрацював на порученнє Дмовского й Падеревского проф. львівського університету Стажинський, а польський уряд підсунув його державам Антанти.

Границя західної Галичини. потягнена в статуті. відрізує від етноґрафічної території Східної Галичини українські повіти: Чесанів, Добромиль. Ярослав, Перемишль, Ліско і Сянік, Новий Санч, Новий Торг, які творять т. зв. Лемківщину та частини політичних повітів: Коросно. Ясло, Горлиці, Грибів.

3. Найвища Рада Мирової Конференції 8. грудня 1919. взяла на свої наради справу цілої східної границі Польщі й ухвалила після проєкту делеґата Зєдинених Держав Полька слідуючу граничну лінію, яка переходить через: Ґродно, Вапівку, Немирів, Берестє-Литовське, Дорогуськ, Устилуг. на схід від Грубешова-Крилова, на захід від Рави Руської, на схід попри Перемишль аж до Карпат.

Як бачимо, Найвища Рада установила границю між Східною Галичиною і Польщею по лінії. потягненій у проєктованім статуті. (В комунікаті про рішеннє говориться, що Найвища Рада означила 8. грудня 1919. східну границю Польщі на північнім сході, а т. зв. Західну Галичину інкорпоровано до Польщі після границі, потяненої у статуті).

Треба підчеркнути, що держави Антанти, установивши границю між Східною Галичиною і Польщею дня 8. грудня 1919., на тім-же засіданню інкорпорували до Польщі т. зв. західну Галичину як польську етноґрафічну територію. Сього рішення Найвища Рада не подала до публичного відома ізза большевицької грози, бажаючи, щоб Польща покищо держала протибольшевицький фронт якнайдальше на схід від своєї етноґрафічної території, себто від визначеної її границі. Але те рішенне подали держави Антанти до відома Польщі й тодішньому російському антибольшевицькому (Денікінівському) правительству, як се недавно ствердив Керенський у „Волі Россіи".

Є се одинокий міжнародній правний акт, виданий державами Антанти в справі установлення східної границі Польщі й ті держави до сьогодня стоять незмінно при своїм рішенню.

Польський уряд, одержавши таке рішеннє, зачинає від тепер працювати послідовно над тим, щоб його повалити й добути собі поза плечими Антанти иншу, дальше на схід висунену границю. Сю роботу веде Польща всякими шляхами. Польський ґенеральний штаб старається доказати в Парижі, що границя, визначена 8. грудня 1919., є зі стратеґічного боку (на випадок війни) не до вдержання та що границю Польщі на сході зі тих причин треба посунути бодай до лінії на якій спинилися були німецька й австро-угорська армії при підписуванню берестейського мира.

Колиж мимо деякої підержки зі сторони французького ґенерального штабу держави Антанти заявили, що їх рішенне є дефінітивне, тоді Польща постановила їх поставити перед факт доконаний.

Пілсудский вже під конець грудня 1919. заключує договір з Петлюрою на основі якого: 1. дістає зреченнє Галичини в користь Польщі і сим способом хоче перечеркнути установлену границю державами Антанти між Східною Галичиною і Польщею; 2. доводить до спільної кооперації в поході на схід, щоби зброєю перечеркнути також визначену Польщі границю на північнім сході.

Коли французький уряд довідався про приготовання Польщі до офензиви на схід, то хоч він був за польською офензивою, проти большевиків, всеж таки тодішній французький премієр Мілеран нотою з марта 1920 року повідомив Польщу, що її східна границя не може бути посунена поза лінію з 8. грудня 1919. (Польський уряд не оголосив ноти Мілерана. Щойно коли вшехпольська преса почала поборювати похід Пілсудского на схід, польський уряд її оголосив, а інспірована ним польська преса додала коментар, що похід Пілсудского був конечний, щоб перерекнути визначену східну границю з 8. грудня 1919. З того часу в західній Европі, головно в Анґлії, Польща добуває собі марку імперіялістичної держави. та ізза кооперації Петлюри з Польщею також Україна стягає на себе неприхильність Анґлії).

Тимчасом польський похід весною 1920. скінчився під Києвом катастрофою. а большевики в липні 1920. станули вже під Варшавою. Саме в тім часі зібралася Найвища Рада в Спа на свою конференцію. Супроти грози упадку Польщі вона ще раз проклямує здержанне Польщі в її етноґрафічних границях. Рівночасно заключують держави Антанти з Польщею відомий договір в Спа 10. липня 1920., який в імени Польщі підписав тодішній її премієр Ґрабскі. В тім договорі поповно держави Антанти потвердили визначену ними східну границю Польщі з 8. грудня 1919., яку також сим разом підписала Польща, з чим дотепер отягалася.

Граничну східну лінію Польщі подала тепер Найвища Рада офіціяльно до публичного відома тим способом, що льорд Керзон подав її в телеґрамі з 11. липня 1920. до Чічеріна, а Бонар Льо оголосив її 14. липня 1920. в анґлійськім парляменті. Від Спа східна границя Польщі одержала назву лінії Керзона.

Так устійнили східну границю Польщі не лиш держави Антанти, але також Польща зі свого боку дала свій підпис на неї.

На тім стоять держави Антанти непохитно до нині, а всі дальші заходи Польщі: 1. спонукати держави Антанти відступити від сього рішення; 2. взяти назад свій підпис, потерпіли повну невдау.

Таким кроком Польщі в ціли зломаня сього рішення являється мировий договір заключений 18. марта 1921. в Ризі. По його заключенню поїхав сам Пілсудский до Парижа, щоб не лиш наклонити Францію до визнання нею східної границі Польщі, потягненої в Ризі, але також просити, щоби Франція інтервеніювала з користь сеї границі в инших держав Антанти. Та французький уряд не лиш не приняв на себе ролі посередника в тій справі, але заявив, що він ніколи не дасть своєї згоди на сю границю. Пілсудский вернув з нічим.

Відтак польський уряд почав робити потайні заходи, щоб рижський договір, якого визнання відмовили держави Антанти, зареєстувати в Союзі Народів. Але два протести Галицького Уряду: перший проти самого договору — 26. марта 1921. у відношенню до Східної Галичини, а відтак другий з 2. квітня 1921. проти реєстрації, звернені до Союза Народів і великих держав Антанти, увінчалися повним успіхом, бо сього договору як у відношенню до самої Галичини, так і до східно-північних територій Союз Народів не зареєстрував (Пригадуємо читачам лайку польської преси з того приводу на ґенерального секретаря Союза Народів сер друмонда, яка закидала йому протеґованє Галицького Уряду).

Так отже стверджуємо що покликування польських офіціяльних чинників, немовби границя, потягнена в рижським договорі, є оконечним вирішенням східної польської границі, не відповідають дійсним фактам ані міждержавним постановам.

Польські офіціяльні чинники свідомо обдурюють свою суспільність, бо чейже годі припустити, щоб вони не знали фактичного стану справи. Побиває їх тут найбільше заява п. Шимона Ашкеназого, зложена перед Союзом Народів у Женеві, де він признав при нагоді вирішування нашої справи 27. вересня 1921., що справа Східної Галичини не є вирішена, отже ріка Збруч не є східною границею Польщі!

Стільки що-до самої східної границі Польщі, а тимсамим також що-до границі між Польщею і Східною Галичиною.

Що-до рижського договору як такого і його відношення до Східної Галиини, то пригадуємо декларацію Совітської Росії і Радянської України, які 24. вересня 1920. устами своїх делеґацій у Ризі визнали незалежність Східної Галичини з її демократиним устроєм.

Не вирішувано одначе сеї справи в Ризі тому, бо наша делеґація відмовила тій конференції компетенції в тій справі, а сам предсідник польської делеґації Домбскі зложив згідно з міждержавними постановами у справі Східної Галичини декларацію, що до вирішування сеї справи є покликані инші міждержавні чинники.

Не йдемо слідами польських офіціяльних чинників і польської преси, щоби вмовляти в читачів неправду й лож, але ствердили ми тут самі факти, які пророчисто говорять, що правда й міждержавні постанови по нашій стороні.

ЮРА ҐОТИЧ.

ЮРА ҐОТИЧ, громадянин села Жабе-Бистрець, косівського повіта, в Галицькій Україні, помер 17. марта, 1921, в коломийському шпиталі, проживши 83 роки. Покійник був рухливим, свідомим громадянином і ревно прикладався до народньої праці. Тішився великою пошаною та довірєм своїх співгромадян. Під конець свого життя перейшов богато ляцьких мук і знущання. Коли весною, 1920, Ляхи напали на Галичину, лихо не минуло й старого Ґотича. Перед переслідуваннями втік в ліси, де переховувався через ціле літо. За се страшно мучили його сина Петра та спалили йому хату. Як настали морози і в лісі не можна було втриматись, старий Юра вернувся в село. Тут його схопили Ляхи і знесиленого пігнали пішки (80 кільометрів) до Коломиї та запроторили в тюрму. Довго мучився він в тюрмі. Вкінці перенесено його до шпиталю, де й закінчив життє — яко жертва ляцького озвіріння.

Про Юру Ґотича містимо тепер у „Свободі" поему Я. Вільшенка.

НА ПОМІЧ УКРАЇНСЬКИМ СТУДЕНТАМ В ЕВРОПІ

Виказ жертв на підмогу українського студентства на чужині, що вплинули до каси „Товариства Української Молодіжи в Ню Йорку".

Сальдо з послідного звіту, з 6. лютого, 1922 .... $99.91
о. М. Кінаш, Філаделфія, Па. ... 5.00
Михайло Юрків, Рачестер, Н. Й. 1.00
Василь Лазута, Ню Йорк, Н. Й. 1.00
Н. Н., Вашингтон, Д. К. 10.00
Василь Дроботій, Істон, Па. 2.00
Михайло Опеля, Бруклин, Н. Й. 5.00
Зі збірки на представленню „Запорожець за Дунаем", дня 5. лютого с. р. в Нюарк, Н. Дж. 26.00
Павло Ґаврис, Бруклин, Н. Й. .. 1.00
о. Іван Велигорський, Ґренвил, Н. Й. 2.00
Др. Н. М. Тацій, Скрентон, Па. 10.00

Разом $162.91

З того вислано чеками Ам. Експр. Ко. чч. 2416672, 2416673 і 2416674 $106 (20,000 нім. марок), на підмогу українському студентству в Німеччині на адресу „Спілка Українських Студентів Німеччини" в Берліні-Шарлотенбургу. — Решта $56.91 остається в касі Товариства.

Досі вже вислано усього на підмогу українського студентства в Европі $765.00.

Висилайте жертви на адресу касієра:

WALTER YAREMA,
115 Ave. A, New York, N. Y.

Ню Йорк, Н. Й., 9. лютого, 1922.

ЗА ТОВ. УКР. МОЛОДІЖИ В НЮ ЙОРКУ:
Юрій Андрейко, голова
Осип Білоґан, секретар

ДОПИСІ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Жертви на відбудову церкви в Залізцях.

Отсим повідомляємо всіх інтересованих, що колядою ми покінчили збірку на відбудову знищеної церкви Пресв. Тройці в Залізцях, пов. Зборів, Галичина. Зібрана сума виносить $746.90. Сі гроші зложено на короткий час у Бавери Сейвінґ Банку (число вкладкової книжочки 1385533). Комітет складає горячу подяку всім жертводавцям, а особливо колекторам, Антонови Лотоцькому, А. Стахову і М. Гороховському, котрі в тій справі найбільше потрудилися.

ЗА КОМІТЕТ:
Павло Стахів, орґанізатор; **Микола Гороховський,** голова; **Михайло Тинецький,** касієр; **Стефан Бурава,** секретар.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Коляда для сиріт поморянської захоронки в Галичині.

На коляду для згаданих у заголовку сиріт зложили слідуючі добродії: О. Березінський, А. Бучак, Л. Івасюк, В. Кучкуда і П. Стасюк по $5.00; М. Буловська, Ю. Гайовий, І. Яремола, І. Юрчак і М. Тульчак по $2.00; Т. Карпович, І. Петрух, І. Ханачівський, М. Ханачівський, О. Деревянко, П. Бурчак, С. Кучма, Г. Кучма, А. Панчишин, С. Міник, І. Ґелетій, П. Домирецька і А. Гуменюк по $1.00; В. Ничка і М. Оруський по 50 цнт. — Разом $49.00.

Всім жертводавцям щире спасибі складаємо в імени обдарованих сиріт поморянської захоронки.

ЗА КОМІТЕТ:
В. Панчишин, предс.,
О. Березінський, кас.,
В. Кучкуда, секр.

ВУНСОКЕТ, Р. АЙ.

Щедрівка на Рідну Школу в Галичині.

Малі школярики і школярки: Марія Чагарин, Марія Пророчок, Кароліна Ґасан, Петро Козак, Василь Козак і Стефан Ґорчинський помимо невигоди на дворі ходили і своїми дрібними голосочками щедрували „Ладо, ладо, ладо, все на світі радо" для наших осиротілих дітий в Галичині, котрі не мають жадної радости, бо Лях, лютий наїзник, не дає вчитися в рідній мові нашим малим братчикам і сестричкам. Тож нас, дітий, заболіла душа і ми пійшли щедрувати. Люди давали щедрі жертви і ми защедрували 28 долярів. Половина з того пійде до рідного краю (Галичина, Україна), а друга половина лишиться у Вунсокет для нашої школи, бо ми хочемо вчитися в рідній мові. Гроші посилаемо на руки д-ра С. Демидчука і просимо його вислати їх там, де є найбільша потреба скорої помочі.

Зложили жертви слідуючі добродії: о. Мирон Залітач $2.00; Яким Шаравара, Ксеня Чагарин, Михайло Чагарин, Андрій Сусла, Андрій Борис, Василь Козак, Юрій Бурак, Юлія Басан і Дмитро Ремінник по $1.00; Йосиф Чагарин і Стефан Лемішка по 75 цнт.; Кіндрат Свірський 65 цнт.; Михаліна Ґурбель 55 цнт.; Яків Процишин, Микола Музика, Йосиф Герман, Іван Ґолювач, Катерина Модь, Василь Кушнір, Володимир Липський, Амброзій Джаман, Михайло Яцишин, Мартин Проборівський, Дмитро Бойко, Олекса Косюк, Мих. Підгородецький, Павло Схаб, Іван Рапко, Йосиф Квасницький і Н. Н. по 50 цнт.; Андрій Галас 30 цнт.; Максим Сербай, Ілько Пагут, Михайло Пророчок, Андрій Швець, Ілько Околіта, Василь Бабій, В. Киндифорський, Василь Ставничий, Корнило Фірман, Петро Шевчук, Анастазія Янчишин, Стефан Ґурбель, Григорій Кучер, Григорій Гайковий, Олекса Мозоль, Текля Грошова, Михайло Рибак, Анеля Сарахман, Петро Цимбала, Семен Рогожин і Н. Н. по 25 цнт.; Микита Рапко 15 цнт.; Григорій Кузик 10 цнт.

Як кого не записали, то просимо вибачити.

ПЕОРІЯ, ІЛЛ.

Звіт з діяльности пеорійської громади.

Українська громада в Пеорії згуртована в 190-тім відділі У. Н. Союза. Хоч вона мала числом, то старається робити всьо, що можна, аби помогти свому рідному краєви і народови. Поза українською державною позичкою, яка в Пеорії випала чи не найкрасше зі всіх міст у Злучених Державах, бо більше чим по 11 долярів на голову, вислала пеорійська громада протест з 50 підписами до президента Злучених Держав Гардінґа, до секретаря Гюза і до Ліґи Народів у Женеві. Крім того вислано 4. січня б. р. відповідний протест на аліянтську конференцію в Кан.

Поза запомоговою роботою йде робота на поли орґанізаційнім. В останнім часі до У. Н. Союза прибуло 6 нових членів.

В. Бігун, предс.,
А. Куш, секр.

ТРЕНТОН, Н. ДЖ.

Діяльність трентонських Українців.

Дня 11. грудня м. р. по місячнім мітінґу бр. св. Петра і Павла, від. 245 У. Н. Союза (на річнім мітінґу назву сего братства перемінено на товариство Укр. Січових Стрільців), відбулися збори, в котрих взяли участь усі місцеві товариства (з виїмком червоних) в справах політичних, як рівнож у справі несення дальшої помочі рідному краєви.

Перший реферат виголосив місцевий священик, о. Володимир Каськів, малюючи в своїй промові теперішне положенне нашого рідного краю та політичне відношенне держав антанти до Східної Галичини. Він також горячо заохочував присутних, аби як найзавзятійше підтримували українське правительство та його представництво у Вашінґтоні.

Опісля промовляли Іван Бородайкевич, Василь Юзва, Василь Гасій і Павло Стадник. Сей послідний говорив між іншим так: „Забудьмо тепер всякі непорозуміння, як релігійні так і партійні, бо не пора нам робити між собою роздори тоді, коли лютий Лях щораз то гірше знущається над нашим народом і хоче нас раз на все запропастити. Стіймо як один при своїм правительстві, а тоді певно скрутимо карк ляцькій гидрі і вийдемо з боротьби побідоносно".

По рефератах присутні згодилися, щоби з кождого товариства вибрано по однім членови, котрі мають покликати собі по однім заступникови, а ті всі представники мають утворити одно тіло, вишукати собі відповідну назву і занятися справами політичними, як рівнож справою несення помочі рідному краєви. Сю справу відложено до дальшого сформовання на найблизшу неділю.

Присутні зложили на політичний фонд будучого місцевого уряду квоту $22.

Дня 18. грудня м. р. на призначений час зійшлися всі вибрані представники місцевих товариств для вибору уряду до новоутвореного товариства. Засіданнєм прибувших представників проводив Іван Бородайкевич. Він наводив всякі можливости, як найлучше можна би помаґати нашому краєви, і запропонував вибрати постійний уряд до сеї роботи. Отож заложено товариство під назвою „Місцевий уряд політичний оборони України", до котрого увійшли: Іван Бородайкевич, предс.; Павло Стадник, заст. предс.; Ф. Єдлінська, заст. предс.; Матвій Скоропад, секр.; Онуфрій Грещак, заст. секр.; Петро Єдлінський, кас.; Василь Кушнір, заст. кас.; о. Володимир Каськів, яко інформатор анґлійських часописий про українську справу.

В дальших нарадах кождий з присутних вияснював свої погляди. Між іншими о. Володимир Каськів говорив таке: „На днях був я, разом з кількома визначними Американцями, з редактором трентонської часописи і запитався його, чому він так скупить місця в своїй газеті для справ українських. Він мені відповів, що не хоче робити між Поляками й Українцями жадних заколотів. А інші присутні говорили таке: „Знайте, чому тутешні редактори відносяться неприхильно до вас; се тому, бо **вони вас мало знають. Ставайте горожанами сего краю, вступайте в ріжні американські товариства, постарайтесь о відповідні книжки в трентонській бібліотеці** і таке інше, а тим найскорше дасьте себе пізнати". Ось так дораджували нам Американці. Ясна річ, що ми повинні за їх радою пійти".

По довших нарадах присутні постановили сходитись один раз кождого тижня на наради.

Отож, Трентонці, не забувайте про рідний край та про рідну сімю і на кождий поклик новозаложеного політичного товариства для оборони України йдіть з підпомогою рідному краєви — як морально так і матеріяльно.

А хто ще не купив бонду національної оборони, нехай купує, поки не пізно!

Іван Сабат.

Я. ВІЛЬШЕНКО.

ЮРА ҐОТИЧ.

ПОЕМА.

(Дальше).

VI. ПОВОРОТ В ХАТУ.

Хох старенький думав,
Що безпечний вже став,
Та нераз ще прийшлося тікати
В дебри, в звори-ліси
За ним гнали Ляхи

Еак завзялись старого спіймати.
Та мов ангел йому
Все являлась в пору
Його внука й на час сповіщала:
„Треба вам утікать,
Вас тут можуть спіймать,

Вже ваш захист Ляхва відшукала".
І як стій він тікав,
В зворах-дебрах блукав:
„Щоб лиш вільним до смерти остати
И хоч стежили ввесь час,
Хоч гонили раз-враз

Не удалось його їм спіймати.
Утікав, їх минав,
Але з сил вже опав,
Геть непевність його знесилила,
А все меньше тепла,
Бо вже й осінь мила,

І зима уже вїзд готовила.
Вже осінні дощі,
Важкі мряки густі
Беруть в Юри і силу і віру,—
Тіло з сил опада,
Знесилилась душа,
Впалож ударів Долі невміру.

Зимні вохри гудуть,
Вже й морози несуть,
Ось-ось вспелить вже сніг Верховину,
„Що зо мною буде,
Чи тут вмерти прийде,
Мов той звір в зворах-дебрах загину!"
„І пропаду я так

Мов бездомний бурлак
І трембіта міні не заграе,
Ані син, ні дочка,
Ані внучка моя
Голосінням мене попращає".
„Тілько буйні вітри,

Тілько чижі вовки
І медвідь в полонині завне!"
Так трівожить журба,
З горя рветься душа,
З болю серце розбитее нне.
„Ну, я щож!" — каже вкінці

Згину в дебрах в зимі,
Та на волі як вольний упаду.
Така Доля моя,
Щоб бездомний впав я,
Проти Долі, де найдеш ти раду!"
І спокійний вже ждав.

Щоби час той настав,
Як Смерть злине замкнуть йому очі,
Та вона не ішла,
Бо по селах мела
Мов мітлою людей в дні тай в ночі.
В звори-ж, в дебри іти,

Щоб там Юру найти,
На це шкода їй було і труду;
Вжеж війна тілько літ
Віддає їй сам цвіт —
„За старцем" каже „гнатись не буду!"
„Хочеш вмерти вже ти,

До села поверни,
Там тебе я як сина пригорну".
І він дармо так ждав
І болів і страждав
Глядячи у будучину чорну.
То в безкрай сумував,

То себе потішав,
А зима уже вїзд готовила:
Сніг, морози ідуть,
Зимні вихри ідуть,
Розгортають розлючені крила.
Аж раз знов із села

Мигом внучка прийшла
І відразу почала казати:
„В нас в селі вже спокій,
Час, дідусеньку мій,
У село вам до нас повертати!"
„Вж енові шандарі

В нас тепер у селі,
Ті людей вже не дуже займають,
Не були ще у нас,
Не чіпали ні раз,
Може вже і займать не думають".
„Тож, дідуню, вже час

Вам вертати до нас,
Щоб зимою у хаті спочати,
Вже на місці старім
В нас новий стоїть дім,
Помогли нам сусіди до хати".
„Толокою ураз

Спомагали всі нас,
Звезли дерево все й отесали
І враз хату звели
І теперки вже ми
В новій хаті, дідуню, жить стали".
В небо очі підняв

Старий Юра й сказав:
„Коби так ми усі толокою
Згідно стали були,
Не були би Ляхи
В нашій землі і стали ногою!"
„О, не зміг би нас Лях

І на наших полях
Нині ми тут булиби панами,
Та чей горе навчить
Згоду й Труд полюбить
И сонце Волі засяе над нами!"
„Щож, голубко моя,

Гарна вістка твоя,
Я радію немовби дитина!
Якжеж тут не радіть,
Взялись враз і глядіть:
Є в вас знову своя вже хатина!"
„Згода, Труд і Любов
Відновили це знов,
Щ'о ворожа забрала нам сила —
Коб народ ввесь так став
І враз діло почав,
В нас і Доля і Воля зацвилаб".
„Добре, доню, сейчас

Я вертаю до вас,
Най бодай я у своїй родині
Сплющу очі мої,
А не тут в самоті
У вовків і медведів в гостині".
„Що ви, діду, що ви

Ці понурі думки
В серці будите, вам іще жити
І ще кращих часів,
Веселіщих вам днів
Ще дожити—не треба тужити!"
„Це не смутку думки,

Це не горя гадки!
Мое серце, знай радість сповняє!
Яж вертаю в село
И в серці моїм воно
Знов надії нові оживляє.
„Це немов заповіт,

Що зійде новий світ
Для всіх нас, для усеї країни!
Міні каже душа
Недалеко пора,
Що принесе на краще нам зміни!"
„Тож іду вже! Ходім!

Може вам там усім
Я ще здамся на що коло хати".
„Що ви діду! Без вас
Там так сумно у нас!
Як зрадіють і батько і мати!"
І за руку взяла

И повела до села
И не кидала раз-враз щебетати,
В слід їх вихор завив,
Наче злющий той Див
Лютував, їх бажав налякати.
Та дарма, не злякав!

Хоч гудів, хоч кричав!
Бо їх втіха від нього закрила.
Вона їх до села,
Не вела а несла
Мов на легких щих Леготу крилах.

VII. УЗЯЛИ!

Гей, зрадів рідний дім,
Як явивсь Юра в нім,
Наче горе втекло поза гори,
В звори-дебри пішло,
А на місці його
Тільки радість веде розговори.

Зникли горе й журба,
Вже Надія вита,
Рожецвітом косичить всю хату.
„Гей, як любо у нас,
Мов вернув давній час
Щокоди з нами знов ви є, тату".
Юрі син так казав,
„Геть, десь смуток пропав
І до праці вертає охота,
А як доси то так
Я робив мов наймак,
Не ішла, воліклася робота.

И справді праця кипить,
Всім в руках аж горить,
Наче хочуть всі все відробити,
Що той час занедбав,
Який Юру прогнав,
Змусив силу по дебрах губити.

А лиш Юра вернув,
Всім мов сил він добув
И сам перед в кождій праці він водить.
Наче той молодець
Увихаєсь старець —
Оттак радість нові сили родить!

Гей, зрадів рідний дім,
Як явивсь Юра в нім,
Радість в нім на покуті витає,
Але радість сліпа,
В неї й думки нема,
Що і горе також не дрімає.

Кривда, горе не спить,
Лиш чатує на мить,
Коли краще заскочити жертву,
Хвильку нею пограть,
То хватить то пускать,
Наче кіт і геть кинути мертву.

Так і тут! Так і тут!
Радість, щастя тай Труд
Всім їм горе забути казали.
А воно, як давно
Біля хати було
І росло, хоч вони і не анали.

У неділю усі
Гомонять при столі
Крім унуки. Старе споминали:
До війни як було,
Жило-цвило село,
Як то „Січи" кругом процвитали.

А тепер мов звамер
Давний рух, мов запер
Хто йому всі Надії ворота...
„Гей, чи верне коли
Давний рух і життє
І робота давня і охота?"

Син до Юри сказав
І всіх смутком обдав,
Але Юра на це повідає:
„Петре, тим не смутись,
Те що було колись,
Вже ніколи до нас не вертає".

„Тож дарма нам над ним
Тратить час! Над новим
Щоб заходитись щиро ми знали,
Пильно взялись за труд,
Щоб и евпав на нас суд,
Що ми час даний нам занедбали".

„Правда це, що не все
Труд наш плоди несе!
Як весна нас до труку взиває,
Сієш повен надій,
Прийде туча, труд твій
Із весни, в одній дни пропадає".

„Ва весна не одна,
Лиш минеться зима,
Знов на труд друга весна взиває
І всю втрату давну
Нам за весну одну
Труд з прибутвом уже повертає".

„Ми програли тепер
І ввесь рух в нас завмер —
Це зима, знай, до нас загостила,
По зимі йде весна,
А як верне вона,
Верне нам і охота і сила".

„Кривда Правду на час
Приголомшить нераз,
Як зима все життя придавляє,
Та убити життя
Тут безсильна зима,
Тут зиму все весна подолає".

„Так і Правда усе
Накінець верх візьме
І все Кривду-Неправду поборе,
Лиш не гаять весни,
Не занедбать сійби,
Край приходить на кождеє горе".

„І будь певний: до нас
Теж прийде весни час,
Тільки знову її не прогаймо,
До основ, до будов
Згоду, Труд і Любов
Завчасу вже ми в себе плекаймо.

Щоб як верне весна,
Як єдина семя
Ми до Труду у згоді всі стали,
Тоді прийде пора:
Верне Воля свята,
Що давно ми її вже не знали".

Ледво він це сказав,
Як в дверах залунав
Крик: „Чи є Юра Ґотич у хаті?"
Здеревіли усі,
Глип: в дверах шандарі,
В них на крісах багнети напяті!"

Шандарам хтось доніс,
Що старий кинув ліс
Тай у хаті уже проживає
И небезпечний він страх,
Хоче мстить на Ляхах
И Гуцулів він на бунт підмовляє:

Здеревіли усі,
Стали враз мов німі
И мов трепети листочки дріжали,
Тільки Юра старий,
Мов той дуб віковий
Гордо став, жаром очі палали.

„Я ось тут!" лиш сказав
Вмить шандар при нім став
І почав ланцюжки добувати:
„Арештований Ти
І підеш до тюрми,
Там не будеш людей бунтувати!"

Дико крикнув шандар,
Юру враз обняв жар.
И він промовив і сміло і гордо:
„Це не я, але ви,
Ваші кривди, кати,
Ширять бунт і до вас всіх погорду!"

„Прийде час і на вас,
Наша кривда нараз
Наче грім той упаде ударом
І вас всіх провалить,
Розторощить, здавить,
Знищить гніву страшного пожаром!"

„Знайте, чуйте, кати:
Не лякаюсь тюрми,
Ані смерти я вже не боюся!
Я старий вже, міні
Вже полічені дні,
Вже давно на той світ готовлюся".

„Але вам смерть моя
Не принесе добра,
Вона пімсти звеном тільки стане.
Більше тюрм, більше мук,
Більше кривд з ваших рук,
Прийде скорше кінець вам, тирани".

Сталь калиться в огні,
Муки, кривди усі
Непобідну з нас викують силу,
А собі ви, кати,
Ними тільки сами
І без нас вже гребете могилу".

Як старець говорив,
Сонця промінь облив
Срібний волос, огнем сяли очі,
Плили, лились слова
Мов гірськая ріка
Так грізні і неначе пророчі.

І враз всі шандарі
Поставали німі
И на старця з дивом-жахом гляділи.
А він велитом тим
Сам стояв і страшним
Бив їх поглядом гордим і смілим.

„Чогож стали? Беріть!
Куйте руки й ведіть!"
Він погорди їм кинув ще слово
Цим збудив їх немов
І вже кождий готов
Закладати старцеви окови.

Наче люті звірі
Так усі шандарі
На старця на одного метнулись,
Мов їх сором палив,
Що їх хлоп полонив
Словом був, так що навіть не счулись.

Щоб усе заглушить,
Нуж кричати та бить,
Ще лютіші ніж перше зробились.
„Ми тебе навчимо
Бунтувати село!"
Верещали, скакали, пінились.

Він вже тихо стояв,
Зором своїх пращав,
Знав, що кидає їх вже на віки;
Згине десь у тюрмі,
В заперті, в самоті
Як безрідний заплющить повіки.

А вона — все рідня
Горя чашу до дн
Пе уся, у безсилі страдає!
Тільки внуки нема.
„Де мала, де вона?"
Юра зором довкола питає.

Аж старший і кричить
На ввесь голос в цю мить:
„Наперед! Час в дорогу рушати!"
Цей вже тягне старця,
А той кріс піднима,
Щоб рідню від старця відганяти.

Вже беруть, вже ведуть
Плач рідні вже на путь
На незнану старця виправляє
Син Петро лиш самий
Наче стовп той німий
Так стоїть, сліз у його не має!

Повели. Аж тут скрик
Аж повітря проник,
Уже внука припала: „Ах, діду,
Мій дідусеньку, вас
Я не пущу від нас,
А ні, з вами в тюрму темну піду!"

Відривають її
Ці звірі шандарі,
Та несила її відірвати,
Мов кліщами вона
Вся держиться старця,
Де ця сила й узялась в дівчати?!

Взялись крісами бить,
Та вона й не кричить,
Лиш держиться старця, не пускаєсь,
Аж зімліла вкінці,
Впала лиць до землі,
Впала в крови, лежить не рушаєсь".

І старця повели,
А вона на земли
Так безсила, безтямна лежала
Довго, довго — вкінці
Підвелася з землі
І ґень зором у далі шукала.

Та не взріла ніщо!
Дід за лісом давно
З шандарами уже заховався—
Тільки вихор гудів,
Наче Див той радів,
Над нещастям людей насміхався.

(Дальше буде).

ЩЕ ПРО МАХНА.

Подаємо за „Рулем" деякі нові відомости, що до особи „батька" Махна, за якого в останні часи багато говорилося й писалося.

Окрім того, що Махно народився в Гуляйполі, що звуть його Нестором, походить з селян та що фотографії він з голеною бородою й довгим, падаючим аж на плечи, волоссям, більш нічого незвісно з його, повної пригод біографії. Ті, які бачили, кажуть, що йому від 35 до 38 років.

Про минуле Махна снують ріжноманітні чутки. Кажуть, що після революції 1905 року він був засланий, як політичний злочинець, другі кажуть, як уголовний) в Сибір, звідкіля повернувся після переевороту 1917. року. Инші розповідають, що він був звичайним учителем на селі та ві в якому засланню не був, а що він служив хорунжим в одній з частин Петлюри й нічим там не визначився.

Певність ціх чуток обстоювати важко, але не підлягає сумніву лише одно, що кінець 1918. року та початок 1919. застали Махна в Гуляйполі, де він набірав свій відділ.

В цей час по часописях звилися перші звістки про Махна на півдні України, де він оперував, як анархист, допомогаючи розкиданим большевицьким відділам, як звязкова частина.

В половині березня 1919. року, Махно зайняв Маріуполь, а звідтіля рушив на станицю Новомиколаївську, розкинути на північному березі Азовського моря, в 35 верстах від Маріуполя. З станиці Новомиколаївської він думав атакувати Таганрог, але це йому не вдалося.

Поспішно проти Махна було вислано два полки козаків, котрим вдалося розбити його відділ, і він відступив, як казало населення, а пеніці. Таким був перший досвід Махна а військовій штуці.

Дивне враження робило те, що мешканці тих міст, де проходив Махно, нічого не казали про нього, а коли й питали — відповідали неохоче. Довідатись щю можно було лице в багатого селянина й то на самоті. Але й такий селянин казав небагато, настілько, що ніяний махновець потім не міг причепиться. Таке поводження населення примушувало думати, що ні Махна, ні махновців тут ніколи й не було, а не те щоб вони проходили, Ніде, наприклад, не вдалося установити, щоб Махно збірав віач й виступав на них з промовами; також не міг ніхто сказати, що баив Махна й тому здавалося, що Махно десь мовчки біля нас ходить.

В мирних обставинах не можно зрозуміти, де начальник, а де підлеглий т. т., зовнішни дисціпліна не проявлялася нічим, за те під час бою праця йде надзвичайно дружньо, де всі оказують на своїх містах.

ПОМІЧ УКРАЇНСЬКОГО ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА В КАНАДІ ЖЕРТВ ВІЙНИ В СТАРОМУ КРАЮ.

Комітет „Українського Червоного Хреста в Канаді ухвалою з дня 9. січня с. р. рішив вислати до рідного краю поміч для найбільще потребуючих, а тим є сі, що найбільше опущені всіми і від нікого помочі не мають.

До тих належать каліки, молоді люди, що в боротьбі за нашу і свою свободу потратили руки, ноги, очі, та жиють нині нужденним життєм при улиці св. Софії у Львові, в домі для інвалідів, і змушені тяжко працювати на нужденний кусок хліба.

Дальше до сих нещасних належать діти-сироти, що жиють по ріжних Захоронках, на ласці добрих людий, котрі не можуть богато помогти, бо самі дуже мало мають, а таких є десятки тисяч.

До сих нещасливців належать також і вдови по українських борцях, котрі полягли з перівній боротьбі, та оставили свої вірні дружини на ласку добрих людий.

Дня 20 січня с. р. вислано дрефтом ч. 195,808 суму 200 долярів в 44 фунтах стерлингів і 10 стерлінгів для калік; дрефтом ч. 195.809, 200 долярів для сиріток; дрефтом ч. 195,810 200 долярів для вдів.

Разом вислано 600 долярів.

Крім тих гроший вислано дня 6. січня с. р. до табору полонених Українців в Йозефові, в Чехії, трефтом ч. 195,805 200 долярів в 44 фунтах стерлінгів. Тогосамого дня вслано для Українця гр. С. Щигля, артиста, до Риму, котрий там є на науці в найвисшій школі скульптури, 25 долярів. Сей чоловік оказав надзвичайну здібність так, що звернув на себе увагу людий світової слави, котрі порадили йому удатись до Італії, що він і зробив.

С. Ковбель, скарбник.

ВИСТАВА МАЛИХ АМАТОРІВ-ЛЕМКІВ

В селі Білянка, горлицького повіту, в Галичині, відіграла шкільна дітвора в другий день Різдва драматичну гру Калитовського: „Гостина св. Николая". Перед самою виставою відбулись народні коляди при відповідних декораціях уладжених самою дітворою після проєкту місцевого учителя. На виставі явилося богато селян Лемків, навіть позамісцевих, так, що шкільна саля, де відбулась вистава, була переповнена. Малі аматори Лемки вив'язались зі своїх роль як найкрасше. Взагалі вистава зробила на присутних гарне враження.

Підчас вистави зібрано досить гарну квоту, з якої частину призначено на видатки декорацій, костюмів, тощо, а частину в сумі 3,105 м. розділено на „Рідну Школу" (2.000 м. і на голодуючих на Україні (1.105 м.)

НА РІДНУ ШКОЛУ В ГАЛИЧИНІ.

(Жертви приймає Др. С. Демидчук, 30 E. 7th St., New York City).

1. Василь Дроботій, Істон, Па. $1.00
2. Йосиф Штик, Ню Йорк $1.00
3. Половина щедрівки малих дітий з Вунсокет, Р. Ай. $14.00

Щедрували малі школярики і школярки: Марія Чагарик, Марія Проровок, Кароліна Гасан, Петро Козак, Василь Козак і Стеф. Горчинський. Друга половина зі щедрівки пійшла на ціль місцевої школи у Вунсокет.

РАЗОМ СЬОГОДНЯ $16.00.
З попередного $4.50.
РАЗОМ УСЬОГО $20.50.

Др. С. Демидчук.

НА УКРАЇНСЬКИХ ЖОВНІРІВ В ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ.

На весілю 4. лютого в Михайла Гавронського в Ню Йорку зібрано $6.55.

На це зложили: Михайло Гавронський, Антін Федан, Гриньо Яськів, Іван Бабій, Ілько Бабій і Іван Марусевич по $1.00; дрібними датками 55 цнт.

З попереднього $3.00.
РАЗОМ УСЬОГО $9.55.

Др. С. Демидчук.

БЕЗРОБІТТЯ В ЕВРОПЕЙСЬКИХ КРАЯХ.

Розміри безробіття в европейських країнах і його тяжкі наслідки для живучих з наємної праці робітників можна уявити собі навіть з слідуючих сухих та вимовних цифер зібраних Вашінгтонським Бюром Статистики Праці.

В Англії, в місяци листопаді минулого року було 1,484.829 безробітних, в тім числі 286, 549 женщин робітниць. Те число представляє поверх 12 процент всіх робітниць забеспечених (застрахованих) на случай безробіття.

В Німеччині в тім самім місяци налічувано грибливо 1,250.000 безробітних, або ж мало не 15 процент всего членства робітничих юніонів було без роботи.

В Франції в той сам час було лиш 19.000 без праці; всі вони одержували допомогу з правительственних і городських фондів.

В Бельгії безробітних 147. 232. Звиш 21 процент юнійного робітництва або зовсім без роботи або працювало лиш частину часу.

В Італії 388.744 безробітних і 192.358, працюючих лиш частинно. В порівнанню з попередними місяцями безробіття в Італії збільшилося.

В Голяндії 73,299 безробітних, в Данії 55.176, в Швеції 65.674. В Чехословаччині звиш 8 процент трейд юніоністів і 33.500 робітників одержує допомогу з державних фондів.

Відбувшийся в Кардифі конгрес британських трейд-юніонів оголосив маніфест в справі безробіття, звернений до парляменту. Вважаючи безробіття національною проблемою, трейд-юніони домагаються всіх національних зусиль і засобів для привернення нормальної продукції; при тім місцеві громади повинні взяти на себе частину тягару, забезпечуючи прожиток для кождого робітника, що готовий працювати, а без своєї вини не може найти праці.

ІСТ СТ. ЛУІС, ІЛЛ., ПОЗІР!

Повідомляється, що отворение Укр. Нар. Дому і БАЛЬ відбудеться 19-го лютого б. р., точно о годині 2. пополудни під ч. 1020 N. 9th St. Проситься всіх як з Іст Ст. Луіс так і з Ст. Луіс, Мізурі прийти тай подивитися на нашу народну святиню яку ми збудували в нашій малій місцевости. На балі буде грати українська музика. За добру забаву ручить комітет. 34,36

ЗА УРЯД УКРАЇНСЬКОГО ДОМУ:
Іван Тимкевич, предс.,
Дмитро Іващук, секр.
Михайло Магас, касієр.

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

БОСТОН, МАСС. Тов. „Дружина кн. Данила", від. 238, повідомляє, що мітінг відбудесь о годині 12.30 пополудни, в неділю, 12. лютого, в гали церковній під ч. 136 Арлінгтон стр. На порядку нарад є справи товариства і приниманне нових членів. — І. Кошайчук, предс.; М. Козулькевич, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Тов. „Любов", від. 45, повідомляє своїх членів, що мітінг відбудеться в неділю, точно о 2-гій годині пополудни. Проситься кождого члена, щоби явився і вирівнав свою належитість, бо инакше буде суспендований. — Т. Малин, предс.; Е. Кісь, секр.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ